Nespokojené exponáty ze světové expozice války

Agáta Kestřánková

Averyho levačka postrádající poslední článek malíčku a notnou část prsteníčku vytáhla z kapsy zápalku a nemotorně s ní škrtla o hranu dřevěného nehoblovaného prkna postaveného na dvou stlučených kozách. Nic se ale nestalo. Avery si povzdychl a provedl onen neumělý pohyb znovu. Černá hlavička zlostně zasyčela a vzplála neposedným rudým plamínkem. Přiložil ji tedy k balené cigaretě, kterou svíral mezi zuby a popotáhl. Zhasil sirku, zlomil ji a zahodil. Pokynul muži bez jedné nohy ležícímu vedle něj na podobně provizorně zhotoveném lůžku, na jakém byl položen on sám. Ten se jen bolestně usmál a zavřel oči. Možná usnul, možná usnul napořád, Avery si nebyl jistý. Když o tom tak přemýšlel, byla by škoda, kdyby jeho dvorní balič cigár (jak ho v duchu nazýval) odešel na pravdu boží. A tak o tom raději nepřemýšlel. Nemělo to cenu. Maně se zmrzačenými prsty dotkl pahýlu, který jako jediný zbyl z jeho pravé paže. Avšak jen letmo a opatrně, jakoby byl přesvědčen, že se při dotyku popálí. Škubl sebou a zničeně si promnul čelo. Snad už po sté za těch několik pár hodin, co byl při vědomí ho zarazily rýhy a nerovnosti na jeho tváři. *Zvláštní*, pomyslel si vždy, když přejel zbytky prstů po zbrázděné kůži. *Zvláštní.*

V kapse, hned vedle sirek, tabáku a cigaretových papírků se válel malý kousek zrcátka, který Avery našel před několika týdny ve zbořeništi vesnice, kam byl s jednotkou poslán. Nebyl si však docela dobře jistý, jestli se chce vůbec vidět. Pak se ale kousl do rtu a vytáhl sklíčko na svět. S odhodláním školáka strhnout náplast se rychle bez zbytečných průtahů zahleděl na svůj obraz. Spatřil Averyho, jiného Averyho, než kterého vídával dřív. Tenhle člověk měl obličej proměněný ve shluk modřin a pulzujících podlitin. Na několika místech k jeho nesmírné hrůze byl v kůži zaražen štěrk a kusy kovu, jenž trčely na všechny strany a nápadně připomínaly rybí šupiny. Ale to, co ho nejvíc vyvedlo z míry byly dvě hluboké na centimetr široké jizvy, co se mu táhly křížem přes celý obličej a setkávaly se těsně nad levou polovinou brady, kde tvořily hrůzné klikaté X. *Dobrý den, pane, kde je Avery*, zeptal se sám sebe v duchu. „Kde je Avery?“ špitl. „Kde je Avery, ty cizáku? Kde je Avery?“ křičel už z plných plic. Cigareta mu z úst spadla na zakrvácené zbytky khaki košile, kde, než se stačila odkutálet na zem, vypálila drobnou zčernalou skvrnku. „Kde je Avery?“ dožadoval se voják sám sebe. „KDE – JE – A – VE - RY?“

„Avery je mrtvej,“ ozvalo se z vedlejšího prkna. Jednonohý balič cigaret vytrhl Averyho z chorobné paniky, z počátku šílenství, které ho dřív nebo později stejně dostihne, ale ne teď. Ne teď a tady, v polním improvizovaném lazaretu někde na konci světa uprostřed ničeho, tady ne.

„Avery je mrtvej,“ opakoval jako ve snu Avery a zřejmě se snažil docenit plný význam oněch slov. „A kde má vlastně Avery hrob?“ napadlo ho ještě a taky to řekl.

„Kde bude Avery chtít.“ Jednonohý sebral ze země Averyho cigaretu, připálil si od ní svou vlastní a podal retko vojákovi. Avery ho přijal se skrytým ovšem nezměrným vděkem. Pokusil se o úsměv, ale šrapnely pod kůží ho tolik pálily, zbytky prstů ho pálily i pahýl pravé ruky ho pálil. Pálilo ho celé zubožené tělo.

„Víš,“ začal přívětivě, avšak nesmírně smutně jednonohý. „Už roky nám vtloukají do hlavy, jak jsou ti druzí zlí a špatní, ale když jsem ti balil cigáro, říkal jsem si, že támhle,“ ukázal neurčitě směrem k horám, „dělá nějakej ubožák zrovna to samý.“ Avery ho pozoroval očima, které věděly.

„Nemám nohu," pokračoval balič cigaret, „ale ten chlapík, co si teď na druhý straně stěžuje na svinskej život jí taky nemá." Jednonohý se vzepřel na rukách, zabalancoval a s nevýslovnou námahou a vypětím sil se posadil. Averyho napadlo, v jakém to je světě, když někomu dá tolik práce takový hloupý a běžný pohyb jako sednout si na prkno.

Balič cigár pokračoval dál ve své teorii vyfukujíce z nosu a úst obláčky kouře: „Granáty, které po sobě házíme jsou stejné, ba i jejich kulomety nadělají stejnou paseku jako ty naše. A dokonce jsme i stejní ubožáci jako oni." Dlouze pohlédl na Averyho.

„A jediné, čím se od sebe lišíme," zašeptal Avery ponuře, „je, že jejich generálové si právě teď připíjejí šampaňským, zatímco ti naši hledají způsob jak po prohrané bitvě na ten chlast sehnat prachy. Ale není to lehké, myslet tyhle kecy upřímně. Po tom co udělali nám a mi jim."

„Sám bych to neřekl líp," usmál se jednonohý a podal Averymu ruku. Voják ji stiskl. Všimnul si oroseného čela svého společníka a jeho vyhaslých očí i bledosti ve špičatém chlapeckém obličeji. Averymu probleskla hlavou strastiplná myšlenka – kolik dnů nebo možná hodin jeho společníkovi zbývá?

„Podívej se, kamaráde," počal jednonohý balit další cigaretu z pro ně tolik vzácného tabáku. „Ten chromej člověk na druhej straně kopce teď určitě sedí a říká: ‚Až umřu, chci mít na hrobě napsáno zemřel v pokoji,´ a balí si další retko. Já s ním naprosto souhlasím," dodal ještě a podal Averymu první ubalenou cigaretu, načež se s rutinou dlouholetého kuřáka pustil do druhé. „A já bych po pravdě řečeno chtěl to samý." Koutky mu zacukaly a hlas trochu ochabl: „Viděl jsem, spousty mrtvých, kteří leželi jeden na druhém a staly se z nich jenom čísla, statistiky." Avery se pokusil zažehnout sirku, ale ruka se mu příliš chvěla. Stále ležíce na zádech nechal kamaráda, aby mu zápalku vzal a připálil mu. „Hlavou mi vrtá jedna myšlenka," pokračoval dál jednonohý. „Chtěl bych se dostat domů a taky mít hrob s nápisem ‚Zemřel v pokoji.´ No, nebylo by to terno?"

„Bylo," přitakal Avery. „Já osobně bych si ale nechal na náhrobní kámen vytesat: ‚Zemřel na půdě,´" pokusil se Avery o žert, ale nezasmál se. Ale tvář jednonohého se na kraťoučký okamžik rozjasnila, ale pak zase upadla do těžké melancholie tolik vlastní jemu podobným lidem. Balič cigaret se opatrně zase položil na prkno, upíraje už dávno neživé oči k blankytné obloze. Byla pro tuto chvíli až moc modrá a krásná.

„Mám nápad," uchopil Avery pevně společníkovu ruku. Ten jí stiskl. „Vydržíme, vydržíme ještě pár měsíců. Pojedeme domů a tam si na náhrobky napíšeme všechny básničky, fóry a blbiny, který nás napadnou. Třeba i ‚Zemřel na půdě,´ co ty na to?" Jednonohý neodpověděl. V potem zbrocené tváři měl vepsán lehoučký úsměv. „Kamaráde?" zalomcoval Avery s baličovou rukou. „Ty chromej pitomče, hni se!" Stejně tak mohl nakázat kamenům, aby rostly.

Notnou chvíli poté, nepouštěje jednonohého ruku, se díval na přítelovi nehybné smutné oči. „Kde je Avery?" zašeptal.

Nespokojené exponáty ze světové expozice války

Agáta Kestřánková
15 let

literární soutěž - studenti čtyřletých gymnázií, 5.- 8. ročníků víceletých gymnázií, SŠ a SOU

datum narození: 31. 1. 1996

adresa:
Kyjevská 11
160 00 Praha 6
thiro@seznam.cz

adresa školy: SUPŠ - Žižkovo nám. 1, 130 00 Praha 3

vedoucí pedagog: Jaroslav Kestřánek